

VLADIMIR MATKOVIĆ
(1915.-2005.)

Nakon kratke bolesti 13. travnja 2005. preminuo je akademik Vladimir Matković, koji je kao profesor, znanstvenik i stručnjak uvelike pridonio razvoju telekomunikacija u Hrvatskoj.

Rođen je 1915. u Belišću. Gimnaziju je pohađao u Osijeku, maturirao 1933. Vojnu akademiju pohađao je od 1934. do 1937. u Beogradu i završio kao inženjerski potporučnik. Studirao je na tehničkim fakultetima u Beogradu i Zagrebu, diplomirao 1943. u Zagrebu. Radi u Telefonsko-telegrafskoj sekciji i Direkciji PTT u Zagrebu. Prvi njegovi radovi vezani su uz višestruko iskorištenje telefonskih veza. Potom vodi projektiranje i montažu automatskih telefonskih centrala u nekoliko naših velikih gradova. Ti su radovi postali osnova buduće automatske telefonske mreže u Hrvatskoj. U godini 1949. objavljuje rad Nove tendencije u teleprinterskoj tehnici i budući razvoj naše telegrafske mreže, u kojem iznosi prijedlog revizije postupaka mjerenja količine frekvencije. Ovaj rad uvod je u njegov daljnji znanstveni rad na području telekomunikacija.

Na Tehnički fakultet u Zagrebu dolazi 1947. u svojstvu honorarnog nastavnika na predmetima elektroakustika i visokofrekvencijski uređaji. Godine 1951. izabran je za docenta. Doktorirao je na Elektrotehničkom fakultetu u Zagrebu 1958. Godine 1959. izabran je za izvanrednog, a 1962. za redovitog profesora. Radikalno je unaprijedio nastavu. Osnovao je 1951. Zavod za telekomunikacije s laboratorijima i bio njegovim predstojnikom 16 godina. Prvi je uveo u nastavu suvremene znanstvene discipline kao što su teorija informacije i logička algebra, pa se na tim osnovama razvio današnji smjer studiranja Telekomunikacije i informatika na Fakultetu elektrotehnike i računarstva u Zagrebu. Napisao je više materijala i skriptata za potrebe nastave, posebice udžbenik Teorija informacija 1984.

Važan utjecaj imao je i na razvoj fakulteta u cjelini, sudjelujući u radu fakultetskih vijeća i povjerenstava. Dekanom je bio u vrijeme gradnje novog Elektrotehničkog fakulteta 1962.-1964. Na republičkoj razini, sudjeluje u osnivanju Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, Visoke tehničke škole KoV u Zagrebu, prometnog studija i poslijediplomskog studija bibliotekarstva, dokumentacije i informacijskih

znanosti u Zagrebu. Surađuje i koordinira rad na znanstvenim projektima koji se rade samostalno ili u suradnji s drugim ustanovama: pošta i telekomunikacije, tvornica “Nikola Tesla”, željeznica, elektroprivreda, gospodarska komora, Gradska skupština Zagreb. Odatle se vidi širina njegove djelatnosti. Iz te suradnje proizašli su i mnogorojni radovi, predavanja, članci, studije i projekti.

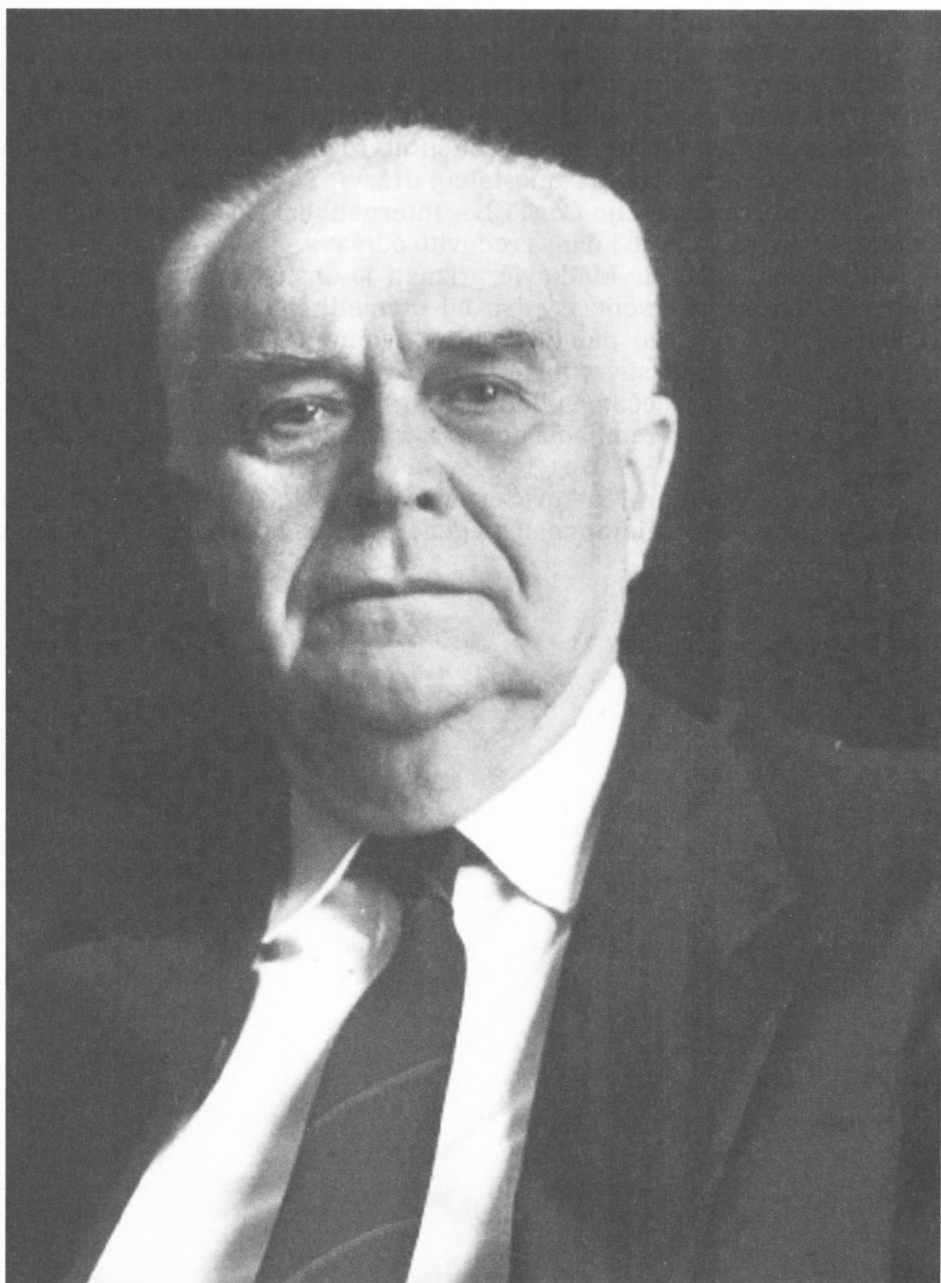
Njegov vizionarski pogled na razvoj komunikacija može se uočiti iz njegovog predavanja Teorija informacija u nastavi telekomunikacija, održanog na Savjetovanju o razvoju telekomunikacija davne 1954., gdje je prvi put uveo teoriju koja će razmatrati informaciju kao resurs jednako važan kao energija i materija.

Tako je na Tehničkom sveučilištu u Budimpešti održao predavanja koja su se odnosila na određivanje entropije nekog jezika na osnovi nove teorije. Ta teorija ne ovisi o tehnološkim realizacijama sustava i nije ograničena samo na tehniku, što je V. Matković pokazao 1958. svojim doktoratom *Primjena teorije komunikacija na određivanje entropije hrvatskoga jezika*, kad je i promoviran za doktora tehničkih znanosti.

Akademik Vladimir Matković surađuje s različitim prinosima u Institutu za proučavanje i zaštitu uha i respiratorskih putova, obavljajući važne znanstvene radove u vezi s određivanjem najprikladnijih ototipova za hrvatski jezik, time što je sastavio naročite strojeve koji su omogućili izvesti potrebne analize. Ti su radovi objavljeni, a o njima je priopćeno na međunarodnim kongresima kibernetičara u Napulju 1960. i Amsterdamu 1962. Zatim radi na suvremenim elektroničkim uređajima za statističku analizu jezika, što predstavlja važan napredak na tom području i omogućuje daljnji razvoj istraživanja strukture hrvatskoga jezika sa svrhom što boljeg iskorištenja telekomunikacijskih veza. Objavljuje rad Matematička teorija slogovne strukture hrvatskog jezika 1965. Osim spomenutih, akademik Vladimir Matković objavio je velik broj znanstvenih i stručnih radova u časopisima i na znanstvenim skupovima.

Od samih početaka svojeg znanstvenog djelovanja na području telekomunikacija, uvidio je da je to velik i složen sustav koji mogu obrađivati samo timovi stručnjaka. Radi toga organizira projekte na kojima rade mješoviti timovi iz akademske sredine i gospodarstva, uz dobre veze s inozemstvom. Takav pristup omogućio je prihvaćanje brzih promjena tehnologije od prvih početaka do današnje složene informacijske i komunikacijske tehnologije. Zavod za telekomunikacije koji je osnovao akademik Vladimir Matković i danas je znanstveno-nastavna ustanova poznata po svom djelovanju u nas i u svijetu.

Hrvatska akademija prepoznala je značenje znanstvenog i stručnog rada Vladimira Matkovića te ga izabrala za dopisnog 1966. i redovitog člana 1986. Bio je tajnik Razreda za matematičke fizičke, kemijske i i tehničke znanosti u razdoblju 1988.-1991., član Predsjedništva 1988.-1994. Akademik Vladimir Matković zalagao se u Akademiji za osnutak posebnog razreda za tehničke znanosti. Osim spomenutih priznanja dodijeljena mu je Republička nagrada za znanost “Nikola Tesla” 1968., fakultetska

Vladimir Matković

Nagrada “Josip Lončar” za znanstvenu i nastavnu djelatnost 1979./1980., te počasno zvanje *professor emeritus* Sveučilišta u Zagrebu 1996.

Iako već u mirovini, za vrijeme Domovinskog rata 1992. organizira u okviru Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti znanstveni skup *Telekomunikacije u Hrvatskoj*, na kojem su utvrđene znanstvene smjernice razvoja telekomunikacija u samostalnoj državi. To je ujedno bio početak međunarodne konferencije ConTEL – International Conference on Telecommunications, koja se i danas redovito održava.

Akademik Vladimir Matković priznati je znanstvenik i stručnjak u području telekomunikacija i jedan od utemeljitelja te grane tehnike u Hrvatskoj. Jedan je od pionira koji su svojim dugogodišnjim radom i zalaganjem zasnovali suvremene pravce razvoja telekomunikacija, čije pozitivne rezultate osjećamo i danas. Informacijski smo i komunikacijski potpuno kompetitivni zemljama općenito višeg standarda i stupnja tehnološkog razvoja.

Akademik Vladimir Matković ostat će nam u sjećanju kao učitelj i kao prijatelj. Ostat će primjerom nama i generacijama koje dolaze. Hvala mu za sve što je učinio.

Vjekoslav Sinković